

FOLKLÓRNÍ KONCERT: OPOJEN PÍSNÍ / FOLKLORE CONCERT: BEDAZZLED BY SONG

Magdalena Múčková – námět, scénář, režie /
conception, script, direction

Pavel Popelka, Marie Múčková, Tomáš Beníček –
odborná spolupráce / expert collaborators

Tento koncert nahrává Český rozhlas,
hlavní mediální partner festivalu. /

This concert is being recorded by Czech Radio,
main media partner of the festival.

10.11.2024

15 h, divadlo Reduta, divadelní sál /
3 pm, Reduta Theatre, Theatre Hall

Účinkující / Performers

Ženský sbor Netáta ze Strání / Women's choir Netáta from Strání
Marie Múčková – vedoucí sboru / choirmaster

Lidová hudba Metošé z Lopeníka /

Metošé folk band from Lopeník

Tomáš Beníček – primáš; housle (prim), heligonka /
leader; violin (lead), accordion

Jakub Šustr – kontra, velký buben / viola, bass drum

Štěpán Bartoš – basička, heligonka / double bass, accordion

Radim Krchňáček – trubka / trumpet

Vladimír Kučera – klarinet / clarinet

Kateřina Gorčíková z Březové / Kateřina Gorčíková from Březová

Pavel Popelka ze Strání / Pavel Popelka from Strání

Vladimír Doskočil – čte z eseje Leoše Janáčka

Březovská píseň (1899) / reader of excerpt from

Leoš Janáček's essay *Březovská píseň* (1899)

Program

Pres Brezovú (nahrávka z r. 1975)

Milostná tesknice

Zpívá Františka Vaculová „Andělé“ z Březové,
ze sběrů Pavla Popelky

Pres Brezovú

Milostná tesknice

Zpívá Kateřina Gorčíková z Březové

Kosí Janko, kosí trávu

Hudecké písně z Březové

Hraje hudecká trojka lidové hudby Metošé z Lopeníka

Náš Janoško nič nerobí

Balada z Březové

Zpívá ženský sbor Netáta ze Strání

Eště sa já podívám k tým brezovským zahradám

Taneční čardášové písně

Hraje a zpívá štrajchová sestava lidové hudby

Metošé z Lopeníka

Ej, sbohom ostávajťe

Svatební píseň z Březové

Zpívá Ženský sbor ze Strání, hrají Pavel Popelka – gajdy,
hudecká trojka lidové hudby Metošé z Lopeníka

Duchnárky

Svatební písně ze Strání při nošení peřin

Zpívá ženský sbor Netáta ze Strání, hrají Pavel Popelka –
gajdy a hudecká trojka lidové hudby Metošé z Lopeníka

Brezovanú doma není

Taneční písně z Březové

Hraje a zpívá hudecká trojka lidové hudby

Metošé z Lopeníka

Idem, idem, nebo mosím

Obchůzkové písně ze Strání

Zpívají a hrají Pavel Popelka – gajdy

a Tomáš Beníček – housle

Vyrostel nám za okénkem hřebíček

Táhlá milostná z Březové

Zpívá Kateřina Gorčíková, hraje hudecká dvojka

lidové hudby Metošé z Lopeníka

Kde sme žaly

Dívčí žňová píseň z Březové

Zpívá ženský sbor Netáta ze Strání

Čo bolo, to bolo pod naším okjénkom

Veselé písně z Březové a Lopeníka

Hraje a zpívá štrajchová sestava lidové hudby

Metošé z Lopeníka

Chodíval Matúšek

Balada z Březové a Strání

Zpívá Marie Múčková a Kateřina Gorčíková,

hrají Pavel Popelka – gajdy a hudecká trojka

lidové hudby Metošé z Lopeníka

Klamanci

Rozverné ženské taneční rozkazovačky z Březové

Zpívá ženský sbor Netáta ze Strání,

hraje hudecká trojka lidové hudby Metošé z Lopeníka

Pres Brezovú

Milostná tesknice, podle Františky Vaculové „Andělé“

Zpívají všichni účinkující

Programme

Across Brezová (recording from 1975)

A love lament

Performed by Františka Vaculová "Andělé" from Brezová,
from the collections of Pavel Popelka

Across Brezová

A love lament

Performed by Kateřina Gorčíková from Brezová

Janko is Harvesting the Grass

Fiddler's songs from Brezová

Performed by the fiddler trio of Metošé folk band
from Lopeník

Our Janoško Is Doing Nothing

A ballad from Brezová

Performed by the women's choir Netáta from Strání

I'll Visit the Brezová Gardens Again

Dance czardas songs

Performed by the string ensemble of Metošé folk band
from Lopeník

Goodbye, May the Lord be With You

A wedding song from Brezová

Performed by the Women's Choir from Strání,
with Pavel Popelka on bagpipes, and the fiddler
trio of Metošé folk band from Lopeník

Wedding Songs

Wedding songs from Strání sung during the ritual
of carrying duvets to the bride's new home

Performed by the women's choir Netáta from Strání,
with Pavel Popelka on bagpipes and the fiddler trio
of Metošé folk band from Lopeník

The People of Brezová Are Not at Home

Dance songs from Brezová

Performed by the fiddler trio of Metošé folk band
from Lopeník

I Am Marching Because I Have to

Processional songs from Strání

Performed by Pavel Popelka on bagpipes
and Tomáš Beníček on violin

A Little Clove Grew Behind our Window

A love ballad from Brezová

Performed by Kateřina Gorčíková, accompanied by
the fiddler duo of Metošé folk band from Lopeník

Everywhere We Cut Down Grass

A girl's harvest song from Brezová

Performed by the women's choir Netáta from Strání

What Happened Under Our Window

Cheerful songs from Brezová and Lopeník

Performed by the string ensemble of Metošé folk band
from Lopeník

Matůšek Used to Come to See His Sweetheart

A ballad from Brezová and Strání

Performed by Marie Můčková and Kateřina Gorčíková,
with Pavel Popelka on bagpipes and the fiddler trio
of Metošé folk band from Lopeník

Playful "on Command" Dance Songs

Playful women's dance command songs from Brezová

Performed by the women's choir Netáta from Strání,
accompanied by the fiddler trio of Metošé folk band
from Lopeník

Across Brezová

A love lament, according to Františka Vaculová's "Angels"

Performed by all artists

...Za námi zmizel dávno Uherský Brod i Volenský dvůr hraběte Kounice. Ve stínu leží již Bánov a Suchá Loz. Z hloubky od úpatí Lopenička zdvihá se na protilehlé stráni Březová.

Pro písně jsme sem přijeli! To už věděly sezvané panem učitelem Aloisem Králem nejlepší zpěvulenky. Večer nečekali jsme na ně dlouho, ku zpěvu jsme je dlouho nepobízeli; nestyděly se ani se neostýchaly. Jedna zvala se Kača Žajglé, druhá Kača Moravké, třetí Ustyna Škabé; v matrice jsou zapsány jako Katuša Vaculova, Katuša Moravčíkova a Justyna Gazdoňova. Dříve se lidovým zvaním na ně doptáte v obci než zapsaným jménem. V nezkrocené síle zpívaly každou píseň „od konca do konca“. Hlas k hlasu přiléhá jako srostlý a zdravá plíce stačila do obdivuhodných délek.

Tak jak tu jsem slyšel zpívat, nedomyslel jsem si žádnou píseň táhlou. Z notace, co jsem vyčetl, daleko jest za skutečností. Byl to příval, ve kterém marně namáhal jsem vyznati se v tom. Hanba mne bylo, hořel jsem studem, až v uších mi to bilo. Z úst mých zpěvulek tekla proud zvukný a lámal se, tak jakoby sám sebou, tu v krátké, tu v delší a dlouhé tóny. Výraz obličeje dychtivý jen po zpěvu. Ani dechu neubrání jedinkému tónu a osm veršů se vystřídalo...

Může-li býti vzduch opojen bezem, lipou, mateřídouškou, může býti opojen i písněmi. Jedna ustýlala druhé...

Leoš Janáček, 1899

Komorní hudební pořad akcentuje především zajímavou obec Březová (Brezová), kterou Leoš Janáček opakovaně navštívil a již věnoval také samostatnou esej. V nosném písňovém materiálu se představí regionální interpreti – zpěvačka Kateřina Gorčíková z Březové, ženský sbor Netáta ze Strání, lidová hudba Metošé z Lopeníka a straňanský gajdoš Pavel Popelka. Společně s Janáčkovými komentáři a poznatky pořad nabídne zajímavý vhled do písňové klenotnice Uherskobrodsko a Kopanic, svébytných regionů moravskoslovenského pomezí.

...Uherský Brod and the Count of Kounice's Volenský Dvůr had disappeared behind us long ago. Bánov and Suchá Loz already lie in the shadows. Březová rises from the depths of Lopeníček on the opposite slope.

We came here for the songs! The best singing girls invited by teacher Alois Král already knew that. We did not wait long for them in the evening, we did not have to encourage them to sing for us for long; they were not shy or bashful. One was called Kača Žajglé, the second Kača Moravké, the third Ustyna Škabé; they are entered in the register as Katuša Vaculova, Katuša Moravčíkova and Justyna Gazdoňova. You can find them in the village by their folk names rather than their names recorded in the register. They sang every song "from beginning to end" with unbridled power. Voice cleaved to voice as if joined together, and their healthy lungs kept it up for admirable lengths.

As I heard them sing here, I couldn't work out any continuous song. The notation I read fell far behind reality. It was a torrent in which I strived in vain to find my way. I was embarrassed, I was burning with shame until it rang in my ears. A sonorous stream flowed from the mouths of my songbirds and broke over itself, now in short tones, then in long tones. Facial expressions eager only for song. Not even a breath spared from a single note and eight verses one after the other...

If the air can be intoxicated with elder, linden, thyme, then it can also be intoxicated with songs. Each one made way for the next...

Leoš Janáček, 1899

The chamber music programme places the emphasis, first and foremost, on the interesting village of Březová (Brezová) which Leoš Janáček visited repeatedly and to which he dedicated an essay of its own. The principal song material will feature regional performers – singer Kateřina Gorčíková from Březová, the women's choir Netáta from Strání, folk group Metošé from Lopeník, and piper Pavel Popelka from Strání. Along with Janáček's own comments and notes, the programme is to offer an interesting insight into the treasury of songs of the distinctive Uherský Brod and Kopanice regions of the Moravian-Slovakian borderlands.

Ženský sbor Netáta ze Strání

Sborové zpívání má ve Strání dlouholetou tradici, na niž navazuje současná generace zpěvaček, která od roku 2011 vystupuje na veřejnosti pod názvem bylinky z karpatských luk plavuně vidlačky (*Lycopodium clavatum*), lidově označované jako netáta. Ta se v minulosti používala na všechny nemoci a působila také jako afrodiziakum. Stejně tak Netáta jako ženský sbor je rovněž lékem na různé nemoci, a to jak pro samotné členky, tak snad i pro jejich posluchače. Barvitost straňanského sborového zpěvu vyniká nejvíce v trávnicích a obřadních písních. Velkou část repertoáru tvoří škádlivé písně, které vycházejí z rázovitého kraje pod Velkou Javořinou. Svou činností sbor podporuje zachování a udržování místní tradiční lidové kultury především v oblasti písní, místních zvyků (svatby, výroční obyčeje aj.), krojové čistoty a původních výrobních postupů při výrobě krojových součástí.

The women's choir Netáta from Strání

Choral singing has a long tradition in Strání that is being continued by the current generation of female singers who have been performing in public since 2011 under the Czech name of the plant known as the stag's-horn clubmoss (*Lycopodium clavatum*) that is found in the Carpathian meadows and that is popularly referred to locally as netáta. In the past, it was used for all kinds of ailments and also acted as an aphrodisiac. In the same way, Netáta, as a women's choir, is also a cure for ailments of various kinds, both for the members of the choir themselves and perhaps also for their listeners. The vivacity of the choral singing in Strání stands out most distinctly in the meadow songs and ceremonial songs. A large part of their repertoire consists of teasing songs that come from the rugged region beneath the mountain Velká Javořina. The choir's activities promote the preservation and continuation of local traditional folk culture, particularly in the area of songs, local customs (weddings, annual customs, etc.), the purity of the local folk costume, and original methods used in the production of individual pieces of folk costume.

Lidová hudba Metošé z Lopeníka

Hudební uskupení zaměřující se na tradiční projevy lidové hudby na moravskoslovenském pomezí. Kapela vznikla v roce 2015 z části původního osazenstva cimbálové muziky Pajtáš, která více inklinovala k autentické reprodukci lokálních lidových projevů. Nová kapela se postupně formovala do dnešní podoby, v níž se zabývá především interpretací písní z Moravských Kopanic, a to jak v podobě smyčcové, tak i smíšené hudby s žesti a heligonkou – takzvaného štrajchu. Kapela se dále zabývá studiem a interpretací tradičních forem lidové hudby Uherskobrodská, především v obcích ležících v podhůří Bílých Karpat, kde v minulosti hrávaly smyčcové kapely.

The folk group Metošé from Lopeník

A musical group focusing on traditional expressions of folk music in the Moravian-Slovakian borderlands. The band was formed in 2015 by some of the original members of the cymbalom group Pajtáš, which tended to focus more on the authentic reproduction of local folk music. The new band gradually took on its present form, in which it is engaged primarily with the interpretation of songs from Moravské Kopanice in the form of both string music and mixed music with brass and the “heligonka” accordion or “štrajch”. The band is also engaged in the study and interpretation of traditional forms of folk music from the Uherský Brod region, particularly the villages lying in the foothills of the White Carpathians in which string bands played in the past.

Kateřina Gorčíková z Březové / from Březová

Jedna z nejvýznamnějších představitelk mladší generace, působivá interpretku písni rodných Kopanic.

One of the most important representatives of the younger generation and an impressive interpreter of songs from her native Kopanice.

Pavel Popelka ze Strání / from Strání

PhDr. Pavel Popelka, CSc., etnograf a gajdoš, který v kraji J. A. Komenského oživuje tradici gajdošské hry a baladických příběhů.

PhDr. Pavel Popelka, CSc., ethnographer and piper, who is reviving the tradition of pipe-playing and ballad stories in the region of Jan Amos Comenius.